

Projekt edukacyjny jako metoda

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Metoda projektu

jest jedną z aktywizujących metod kształcenia
lub – szerzej – strategią dydaktyczną

Metody aktywizujące
to metody nauczania
zwiększające czynny udział uczących się
w zajęciach dydaktycznych

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Metoda projektu

- U podłoża metody projektów jako koncepcji pedagogicznej leży filozofia pragmatyzmu i konstruktywizm poznawczy.
- Metoda projektów pozwala na samodzielne poszukiwanie różnych źródeł wiedzy i na tej podstawie budowanie zasobów wiedzy niezbędnych do rozwiązania danego problemu.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt edukacyjny

**zespołowe, planowe działanie uczniów, mające
na celu rozwiązanie konkretnego problemu,
z zastosowaniem różnorodnych metod**

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Dlaczego projekt edukacyjny?

Argumenty za...

Program Międzynarodowej Oceny Umiejętności Uczniów OECD PISA. Wyniki badania 2006 w Polsce. PISA, MEN, 2006

- polscy uczniowie osiągnęli dobre wyniki w zakresie umiejętności *wyjaśniania zjawisk przyrodniczych w sposób naukowy*
- *rozpoznawanie zagadnień naukowych oraz interpretowania i wykorzystywania wyników i dowodów naukowych* stanowiących element *rozumowania naukowego*, wyniki niższe od przeciętnych krajów OECD
- przyczyna - sposób nauczania poprzez przekazywanie dużej ilości wiedzy teoretycznej, nacisk na wiadomości szczegółowe kosztem zrozumienia ich w szerszym kontekście.
- wniosek - nacisk na wiadomości szczegółowe kosztem zrozumienia ich w szerszym kontekście, wyuczenie odpowiedzi powoduje, że wiadomości szybko ulegają zapomnieniu i nie zostają wykorzystane podczas ćwiczeń praktycznych

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Dlaczego projekt edukacyjny?

Argumenty za...

*Program Międzynarodowej Oceny Umiejętności Uczniów OECD
PISA. Wyniki badania 2006 w Polsce. PISA, MEN, 2006*

„Zaciekawienie i nauczanie zadawania pytań jest najprostszą drogą rozwoju[...]takie sposoby postępowania i rozumowania budują trwałą fundament wiedzy.”

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

zapamiętujemy na dłużej

zaangażowanie

Piramida zapamiętywania Dale'a

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Historia metody

XVI w. rzymska akademia sztuk pięknych *Accademia di San Luca*

pojęcie i nazwa projekt pochodzi z języka włoskiego – *progetti*
(nazywano tak praktyczne ćwiczenia edukacyjne, które wykonywali studenci architektury w *Accademia di San Luca*)

W najwcześniejszym, renesansowym ujęciu określono podstawowe cechy tej metody:

- orientowanie się na osobę uczącą się – uczenie się samodzielne poprzez realizację większego przedsięwzięcia;
- orientowanie się na rzeczywistość – rozwiązywanie problemów praktycznych w warunkach pozaszkolnych;
- orientowanie się na produkt – wykorzystywanie wiadomości z różnych dyscyplin naukowych, aby stworzyć dzieło (projekt) w postaci szkicu, planów lub modelu.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Historia metody

XIX w. Stany Zjednoczone Ameryki Północnej

metoda projektu wykorzystywana jest przede wszystkim w kształceniu zawodowym

- Termin *projekt* pojawił się w pedagogicznej literaturze amerykańskiej przed 1900 rokiem.
- Pod tym pojęciem rozumiano uczniowską działalność natury praktycznej, nastawioną na wykonanie produktu.
- Projekty nastawione były na wytwarzanie.
- Stosowano je w szkolnictwie ogólnokształcącym nauczaniu prac ręcznych, później w kształceniu rolniczym.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Historia metody

XIX w. Stany Zjednoczone Ameryki Północnej

metoda projektu wykorzystywana jest przede wszystkim w kształceniu zawodowym

- uczestnictwo w pracy - główna droga wychowania i nauczania dzieci i młodzieży w okresach najstarszych, a i później dla większości młodzieży np. chłopskiej w czasach feudalizmu, a także w początkach kapitalizmu.
- uczestnictwo w pracy - droga rozwoju dla młodzieży rzemieślniczej – aż do czasów organizowania odpowiednich szkół (powstają w wieku XVII, ale rozwijają się naprawdę w wieku XIX).
- egzaminacyjne wymagania rzemiosła – samodzielne wykonanie „sztuki czeladniczej” czy „sztuki mistrzowskiej” można traktować jako poprzedniczkę metody projektu.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Historia metody

Nowy wymiar pojęciu *projekt* nadała filozofia i pedagogika **J. Deweya**, który zgłosił postulat przebudowy szkoły na zasadzie „metody projektów”.

John Dewey - przedstawiciel nurtu progresywizmu - uważał, że wdrażanie metody projektu do praktyki szkolnej powinno przede wszystkim wspierać rozwój dziecka. Dla Deweya ważna była koncepcja uczenia się przez rozwiązywanie problemów. Nawiązuje ona do współcześnie stosowanej strategii PBL (Problem Based Learning).

Niezwykle ważne jest stwierdzenie Deweya , iż kluczem do prawdziwej nauki jest ukierunkowana aktywność w grupie społecznej.

Credo pedagogiczne Deweya:

Pierwsze zadanie szkoły polega na zaprawianiu dzieci do wspólnego działania i wzajemnej pomocy w życiu, na zaszczepianiu im poczucia wzajemnej zależności i na dopomaganiu im praktycznie do stwarzania warunków dla wprowadzania w czyn tego nastawienia.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Historia metody

William H. Kilpatrick (uczeń Johna Deweya) – opisanie metody projektu i jej zdefiniowanie

„The Project Method” (1918) : Projekt to „zamierzone działanie wykonywane z całego serca w środowisku społecznym”. (...) metoda projektów nie jest tylko jedną z metod kształcenia, lecz należy ją rozumieć jako „metodę ogólną, normę postępowania dydaktycznego, czy wręcz cały system pedagogiczny oparty o „filozofię samodzielnego uczenia się”.

- Przeglądu różnych definicji i cech charakteryzujących metodę projektu dokonał w 1920 r. **John. A. Stevenson**. Przyjął on jako najbardziej reprezentatywną definicję, według której mamy do czynienia z projektem, gdy współistnieją następujące cechy postępowania metodycznego:
- nabywanie wiadomości następuje głównie drogą rozumowania, dzięki wysiłkowi myślowemu ucznia, a nie poprzez pamięciowe przyswajanie,
- celem podstawowym podejmowanych działań jest zmiana postawy, a nie gromadzenie wiedzy,
- zagadnienia problematyczne związane są z otaczającą rzeczywistością, są naturalne nie sztuczne,
- wprowadzenie zasad teoretycznych występuje w miarę, jak jest to potrzebne do rozwiązywania postawionych problemów.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Historia metody – bliżej Polski

Związek Radziecki, XX wiek

Paweł Błoński i Stanisław Szacki - radzieccy teoretycy socjalistycznej szkoły pracy.

- Przy wdrażaniu tej metody w "Kraju Rad" zrezygnowano z podziału na przedmioty i system klasowo lekcyjnego.
- Realizowane w szkołach projekty tzw. koncentry, miały zapewnić ścisły związek szkoły z życiem a szczególnie procesem produkcji.
- Metoda ta w szkolnictwie rosyjskim nie zyskała popularności.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Historia metody - Polska

Przed I Wojną Światową - pierwsze próby wdrażania metody projektów

- Szkoła Powszechna w Turkowiczach na Wołyniu.
- Do projektów tu realizowanych należały m.in. budowa budynku szkolnego, praca na polu i w ogrodzie czy krajoznawstwo.

1930 r. wydanie J.A. Stevensona „Metoda projektów w nauczaniu”

- w niektórych szkołach zainteresowano się tą metodą (czasami określaną jako metoda zamierzeń) i w sposób świadomy wdrażano ją do praktyki, w innych prowadzono zajęcia, które wyraźnie utożsamiać można z projektami, chociaż ani nie używano tej nazwy, ani nie odnoszono się do wzorów amerykańskich.

propagatorka metody projektu w Polsce oraz wspierania tą drogą rozwoju dziecka **Wanda Dzierzbicka** (*Metoda projektów*, w: Eksperymenty pedagogiczne w Polsce w latach 1900 – 1939)

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Historia metody - Polska

Po II Wojnie Światowej – pojęcie metody projektu pojawiało się w polskich podręcznikach dydaktyki sporadycznie i marginalnie – warto zwrócić jednak uwagę na jej obecność w szkolnictwie zawodowym

- W Gimnazjum Państwowym im. Stefana Czarnieckiego w Chełmie wiodącymi projektami były produkcja ławek i stolików, budowa basenu, szatni, założenie ogrodu szkolnego i inne.
- Gimnazjum im. Stefana Batorego w Warszawie metodę stosowano w indywidualnych programach kształcenia

Transformacja ustrojowa – uczestniczenie polskich nauczycieli w wielu szkoleniach w kraju i zagranicą,

Od 1989 roku metoda projektów rozpowszechniana jest w Polsce za sprawą Centrum Edukacji Obywatelskiej (CEO).

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Współczesność - Polska

Agnieszka Mikina, *Jak wykonywać zadania metodą projektów*, 1997

Bogusława Dorota Gołębnik, *Uczenie metodą projektu*, 2000

Krystyna Chałas, *Metoda projektów i jej egzemplifikacja w praktyce*, 2000

Mirosław S. Szymański, *O metodzie projektów : z historii, teorii i praktyki pewnej metody kształcenia*, 2000

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Współczesność - Polska

Definicja M.S.Szymańskiego:

Metoda projektów jest metodą kształcenia prowadzącą się do tego, że **zespół osób uczących się samodzielnie inicjuje, planuje i wykonuje** pewne przedsięwzięcie oraz ocenia jego wykonanie. (...) Najlepiej jeżeli **źródłem projektu jest świat życia codziennego, a nie abstrakcyjna nauka**. Punktem wyjścia jest jakaś **sytuacja problemowa**, zamierzenie, podjęcie jakiejś inicjatywy, wytyczenie celu, punktem dojścia zaś szeroko rozumiany projekt.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Współczesność - Polska

Wielość podejść do metody projektu, jej zastosowań oraz konkretnych rozwiązań wynikających z wypracowanego warsztatu pracy nauczyciela, nie pozwala współcześnie na podanie jednej powszechnie obowiązującej definicji.

M.S. Szymański wskazuje pewne cechy metody projektu, które odróżniają ją od innych, często pokrewnych i bardzo zbliżonych metod. Są to:

- progresywistyczna rola nauczyciela,
- podmiotowość uczącego się,
- całościowość,
- odejście od tradycyjnego oceniania.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Wyznaczniki metody projektu

Progresywistyczna rola nauczyciela

- zmiana roli nauczyciela poprzez pozostawienie dużej samodzielności uczniom
- dostosowanie samodzielności do możliwości uczniów, wsparcie zwłaszcza w początkowej fazie realizacji projektu
- zachęcanie uczniów do samodzielności i powstrzymywanie się od podawania gotowych rozwiązań

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Wyznaczniki metody projektu

Podmiotowość uczącego się

- potraktowanie pracy nad projektem jako możliwość rozwoju osobowości ucznia
- uwzględnianie indywidualnych zainteresowań i zdolności ucznia
- wsparcie, gdy grupie jest potrzebna refleksja nad pracą lub pomoc w rozwiązaniu pojawiających się konfliktów czy problemów

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Wyznaczniki metody projektu

Całościowość

- umiejscowienie projektu w kontekście pozaszkolnym, lokalnym lub globalnym
- wykorzystanie możliwości szerszego, niż podczas tradycyjnej lekcji, spojrzenia na postawiony problem
- dostrzeganie związków pomiędzy tym, czego uczą się w szkole a otaczającą ich rzeczywistością
- łączenie teorii z praktyką (np. przygotowanie i przeprowadzenie doświadczenia, wykonanie makiety urządzenia, zorganizowanie przedsięwzięcia w lokalnym przedszkolu – zajęć dla dzieci z zakresu ochrony środowiska, itp.)

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Wyznaczniki metody projektu

Odejście od tradycyjnego oceniania

- ocenianie przede wszystkim procesu pracy nad projektem, a w następnej kolejności efektu pracy,
- ocenianie jako część pracy nad projektem będące czynnikiem motywującym, szczególnie w zakresie samooceny uczniów oraz udzielania uczniom informacji zwrotnej na temat ich pracy,
- właściwe wypełnienie tego kryterium wymaga wypracowania w szkole prostych i jasnych reguł oceniania (np. kart oceny, obserwacji i samooceny czy karty oceny prezentacji, które ułatwią pracę nauczycielom i pozwolą na gromadzenie istotnych dla procesu oceniania informacji)

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt jako realizacja konkretnego działania

Dotychczas prowadzone w szkołach projekty były skoncentrowane na realizacji konkretnego działania. Na przykład uczniowie poszukiwali informacji o historii budynku szkolnego, a następnie, wykorzystując znalezione fakty, relacje i zdjęcia, przygotowywali wystawę prezentującą wyniki ich pracy.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt poprzez rozwiązywanie problemu

Uczenie metodą projektu ze strategią PBL (ang. *Problem Based Learning*) otwiera pytanie poznawcze skierowane do uczniów wymagające od nich zgłębienia kluczowych dla danej dziedziny pojęć i zagadnień, a na koniec zaobserwowania ich w otaczającym świecie. Sprawia to, że uczniowie „uczą się, jak się uczyć” oraz współpracują w zespołach, poszukując rozwiązania problemów, z którymi stykają się w świecie pozaszkolnym. Problemy te mają zaintrygować uczniów i zaangażować ich w działalność poznawczą.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt poprzez rozwiązywanie problemu

Podejście to jest bliskie definicji gimnazjalnego projektu edukacyjnego zawartej w rozporządzeniu.

Uczniowie poszukają odpowiedzi na pytania:
„Dlaczego w XIX wieku w tym miejscu wybudowano szkołę?” lub „Co nasza miejscowość zyskała dzięki powstaniu szkoły?”.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Zmiana roli nauczyciela

Projekt = zespół uczniów + nauczyciel

Kluczem do sukcesu w metodzie projektu jest przekonanie uczniów, żeby przejęli odpowiedzialność za wykonywanie zadań określonych w projekcie.

Nauczyciel nie powinien być jedynym ekspertem w danej dziedzinie i „podawaczem wiedzy”. Jego rola w znaczącym stopniu sprowadza się do stworzenia warunków do pracy uczniów, motywowania oraz towarzyszenia im w procesie kształcenia.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

„Dekalog” nauczyciela pracującego metodą projektu

- 1/ wspieraj, a nie wyręczaj swoich uczniów,
- 2/ pozwól uczniom poczuć się „właścicielami” wykonywanego projektu,
- 3/ pobudzaj ich do rozwijania swoich zainteresowań,
- 4/ zachęcaj do twórczego rozwiązywania problemów,
- 5/ zachęcaj do korzystania z różnych źródeł informacji,
- 6/ stwarzaj możliwości do dyskusji i negocjowania proponowanych rozwiązań,
- 7/ zachęcaj do analizy popełnionych błędów i wyciągania z nich wniosków na przyszłość,
- 8/ pamiętaj, że efekt pracy uczniów nie musi być całkowicie zbieżny z Twoim początkowym wyobrażeniem o nim,
- 9/ pomagaj uczniom rozwiązywać pojawiające się problemy i konflikty w grupie,
- 10/ współpracuj z innymi nauczycielami, gdyż każdy projekt, nawet przedmiotowy, ma pewien wymiar interdyscyplinarny.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Uczeń – sam i w zespole

Uczniowie w szczególności uczą się:

- podejmowania decyzji: sami wybierają lub doprecyzowują temat, problem do rozwiązania, sposób działania, źródła informacji itp., zgodnie ze swoimi zainteresowaniami i celami projektu;
- poszukiwania: szukają sposobów zbadania i możliwości rozwiązania problemu;
- przedsiębiorczości i elastyczności: wytrwale i w przemyślany sposób dążą do realizacji założonego planu pracy; gdy pojawiają się poważne przeszkody starają się je przezwyciężyć lub modyfikują swoje działanie w wyniku dyskusji w grupie i konsultacji z nauczycielem prowadzącym projekt.
- prezentowania swojej pracy innym: przygotowują i przeprowadzają publiczną prezentację projektu.
- oceniańa pracy swojej i innych: oceniają swoje wysiłki i ich ostateczny efekt (z punktu widzenia „kryteriów sukcesu”, określonych wcześniej wspólnie z nauczycielem).

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

„Dekalog” uczniów wykonujących projekty w zespole

- 1/ współpracując w zespole możesz osiągnąć więcej niż pracując sam,
- 2/ projekt jest przedsięwzięciem Twoim i Twojego zespołu – przyjmijcie odpowiedzialność za jego wykonanie i efekty,
- 3/ ustalenie ostatecznego tematu projektu powinno być efektem negocjacji pomiędzy zespołem, a nauczycielem prowadzącym projekt,
- 4/ dyskutujcie nad sposobem wykonania projektu – mogą pojawić się ciekawe i twórcze pomysły,
- 5/ jeżeli uważasz, że masz dobry pomysł – przekonaj grupę, wykorzystując racjonalne argumenty,
- 6/ rozdzielajcie zadania do wykonania wykorzystując mocne strony, predyspozycje i zainteresowania członków zespołu,
- 7/ zbierając potrzebne informacje korzystajcie z różnych źródeł, jeżeli tego wymaga projekt prowadźcie badania również poza szkołą,
- 8/ cały zespół odpowiada za realizację projektu – każdy powinien wywiązywać się z przyjętych na siebie obowiązków,
- 9/ dbajcie o dobrą atmosferę pracy w zespole – w przypadku konfliktów szukajcie satysfakcjonujących wszystkie strony rozwiązań, sami lub z pomocą nauczyciela,
- 10/ nawet najlepszy projekt nie ma szans na uznanie, jeżeli nie jest dobrze zaprezentowany – wykorzystajcie różne pomysły prezentując efekty swojej pracy.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Etapy realizacji projektu

Projekt edukacyjny jest realizowany przez zespół uczniów pod opieką nauczyciela i obejmuje następujące działania:

- 1/ wybranie tematu projektu edukacyjnego;
- 2/ określenie celów projektu edukacyjnego i zaplanowanie etapów jego realizacji;
- 3/ wykonanie zaplanowanych działań;
- 4/ publiczne przedstawienie rezultatów projektu edukacyjnego.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Wybór tematu

- uwzględnienie w projektach zainteresowań uczniów;
- przygotowanie przez nauczycieli propozycji tematów po rozpoznaniu sytuacji;
- motywowanie uczniów, by przejęli odpowiedzialność za wybór tematu;
- wybieranie przez uczniów problemów z opracowanej przez nauczycieli listy;
- deklarowanie przez nauczycieli gotowości opiekowania się zespołami uczniów;
- szkoła może określić wspólny dla wszystkich projektów realizowanych w danym roku zakres tematyczny, zostawiając możliwość formułowania przez nauczycieli konkretnych problemów.

Wybór tematu

Tematy powinny być:

- **konkretne** (np. zamiast: „Uczymy się o genach”, – „Jak przy pomocy programu graficznego skonstruować model cząsteczki DNA?”);
- **jasno określone** (np. zamiast: „Poznajemy historię demokracji” – „Jak opracować grę planszową na temat historii demokracji?”);
- **sformułowane w formie efektu**, a nie samego działania, które prowadzi do jego osiągnięcia (np. zamiast „Czytamy poezję romantyczną” – „Jak opublikować w internecie nasze ulubione wiersze romantyków?”);
- **ambitne, ale realistyczne**, czyli możliwe do zrealizowania w określonym czasie.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Etapy realizacji projektu

Cele edukacyjne formułowane przez nauczyciela, najczęściej powiązane z podstawą programową – nauczyciel określa je w odniesieniu do wybranego wspólnie z uczniami głównego problemu. Cele edukacyjne określają, czego uczniowie się dowiedzą, co nauczą się robić lub jakie predyspozycje rozwiną podczas realizacji projektu.

Na przykład projekt stworzenia słownika slangu młodzieżowego ma na celu, by *uczniowie nauczyli się sprawnie posługiwać oficjalną i nieoficjalną odmianą polszczyzny; poznali granice stosowana slangu młodzieżowego, co odpowiada wymaganiu szczegółowemu III.2.2 podstawy programowej języka polskiego.*

Cele praktyczne wyznaczające kierunki działań poszczególnych zespołów projektowych. Uczniowie z pomocą nauczyciela **przedstawiają je w kategoriach rezultatów**, które chcą osiągnąć:

- przygotowanie mapy gminy i opisów miejsc wartościowych dla rekreacji, - zapisy wywiadów ze starszymi mieszkańcami gminy oraz wykonanie kopii otrzymanych od nich zdjęć dokumentujących warunki życia w okresie PRL

Kluczowe dla powodzenia projektu jest to, by uczniowie, wypracowując cele, odkryli sens własnych działań i wiedzieli, co chcą osiągnąć i jak to zrobić.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Etapy realizacji projektu

Tworzenie zespołów projektowych

- należy uczyć się współpracy z różnymi osobami, a nie tylko z tymi, z którymi „się lubimy” i z którymi współpraca przebiega łatwo;
- nauczyciel znający uczniów może tworzyć zespoły, starając się łączyć osoby z różnymi umiejętnościami i stylami pracy;
- po przedstawieniu uczniom oferty projektów do realizacji, warto poprosić ich o samodzielne wybranie kilku lub nawet wszystkich problemów, którymi chcieliby się zająć. Ułatwi to realizację następnego kroku, czyli podziału uczniów na zespoły, który powinien przeprowadzić nauczyciel organizujący projekt;
- tworzenie zespołów przez nauczyciela zapobiegnie spontanicznemu dobieraniu się uczniów w bardzo silne zespoły przy pozostawieniu uczniów mniej pewnych siebie i mniej popularnych w jednym zespole.

Etapy realizacji projektu

W przypadku rozpoczynania prac projektowych z grupą uczniów, którzy nigdy nie pracowali z wykorzystaniem tej metody, nauczyciel może przygotować instrukcję dla uczniów. Istnieją różne sposoby jej sformułowania, na ogół jednak zawiera ona następujące elementy:

- temat projektu i jego cele;
- zadania jakie mają wykonać uczniowie;
- źródła, które powinni wykorzystać;
- termin prezentacji oraz ewentualnie terminy poprzedzających ją konsultacji z nauczycielem;
- możliwe sposoby prezentacji projektu i czas tej prezentacji;
- kryteria oceniania.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Etapy realizacji projektu

- **KONTRAKT (Przykład)**
- **Temat projektu:** *Czy uczniowie odżywiają się racjonalnie?*
- **Zakres prac projektowych:** *Badaniami objęta będzie grupa uczniów klas pierwszych*
- **Przedmiotem badań będzie:**
- *Poziom wiedzy uczniów dotyczący racjonalnego żywienia.*
- *Stopień wykorzystania posiadanej wiedzy w codziennym życiu.*
- *Projekt będzie również zawierał scenariusz lekcji na temat racjonalnego żywienia.*
- *Terminy konsultacji z nauczycielem*
- *19.10.2010*
- *26.10.2010*
- *16.11.2010*
- *30.11.2010*
- *Terminy oceny etapowej (zakres oceny zgodny z harmonogramem)*
- *9.11.2010*
- *23.11.2010*
- **Termin zakończenia projektu:** *7.12.2010*

- **Konsekwencje za niedotrzymanie terminu:** *w przypadku jednorazowego niedotrzymania terminu przedstawiania efektów pracy do oceny etapowej uczeń otrzyma ustne upomnienie i możliwość uzupełnienia braków w ciągu trzech dni. Jednocześnie przedstawi jasne wyjaśnienie powodów niedotrzymania terminów na forum grupy w obecności nauczyciela.*

- *Uczniowie zobowiązują się do wykonania projektu zgodnie z założeniami zawartymi w kontrakcie, do uczestniczenia w konsultacjach z nauczycielem oraz udziału w prezentacji projektu. Nauczyciel prowadzący projekt zobowiązuje się do prowadzenia konsultacji z uczniami w ustalonych terminach oraz służenia uczniom pomocą w sytuacjach, gdy zespół wykonujący projekt tego potrzebuje.*

- **Data zawarcia kontraktu:** *12.10.2010*

- **Wykonujący projekt (uczniowie)**
(nazwiska i podpisy)

Prowadzący projekt (nauczyciel)

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Wykonanie zaplanowanych działań

- Dlaczego taki właśnie projekt robimy?
- Co dobrego przyniesie jego realizacja? Kto i jak z niego skorzysta?
- W jaki sposób będziemy pracować? Jak się zorganizujemy?
- Kto jest odpowiedzialny za realizację poszczególnych zadań?
- W jakim czasie będzie realizowany i kiedy możemy się spodziewać rezultatów?
- Kto może nam pomóc?
- Jakie zewnętrzne warunki muszą być spełnione?
- Jakie trudności możemy napotkać?
- Jakie są ewentualne koszty realizacji?

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Wykonanie zaplanowanych działań

Czas trwania projektu:

- jak długo ma trwać projekt?
- kiedy odbywać się będą konsultacje?
- w jakim terminie odbędzie się prezentacja rezultatów projektu?
- ile czasu poświęcą na wykonanie projektu podczas zajęć w szkole, a ile (orientacyjnie) czasu będą musieli poświęcić ponadto np. na zebranie informacji, przygotowanie prezentacji itp.?

Dokumentowanie, np.:

- teczka projektu założona przez zespół
- karta projektu prowadzona przez nauczyciela
- karta projektu prowadzona przez ucznia
- dziennik projektu
- karta samooceny ucznia
- karta oceny prezentacji

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Wykonanie zaplanowanych działań

- Regularne spotkania konsultacyjne z uczniami i zapewnienie uczniom samodzielności w podejmowanych działaniach;
- dokonywanie systematycznej obserwacji i oceniania postępów uczniów w pracach nad projektem, monitorowanie;
- motywowanie uczniów do prowadzenia działań zaplanowanych w projekcie i doprowadzenie ich do końca;
- zapewnienie czasu na działania związane z analizą procesu współpracy w zespole;
- zaprezentowanie sposobu dokumentowania wykonania projektu.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Wykonanie zaplanowanych działań

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Wykonanie zaplanowanych działań

Przykładowa struktura raportu/sprawozdania

- Pierwsza strona z tytułem projektu, nazwiskami autorów – uczniów i nazwiskiem nauczyciela prowadzącego projekt.
- Streszczenie projektu
- Wstęp – uzasadnienie, dlaczego dany temat został przez uczniów podjęty, jakie przeprowadzono działania, z jakich źródeł informacji korzystano itp.
- Odkrycia i informacje – najważniejsza część sprawozdania prezentująca efekty pracy nad projektem. Należy zamieścić tu informacje zebrane z różnych źródeł, zarówno ze źródeł pisanych jak i zgromadzone w wyniku przeprowadzonych badań ankietowych, wywiadów czy obserwacji. Informacje powinny zostać poddane selekcji oraz analizie i zaprezentowane w taki sposób, aby obrazowały całokształt prac związanych z wykonywaniem projektu
- Wnioski i rekomendacje – zawierają podsumowanie całego sprawozdania oraz (jeżeli wynikają z charakteru projektu) sugestie co należy zrobić, aby poprawić istniejącą, zdiagnozowaną sytuację.
- Bibliografia.
- Załączniki.

Wykonanie zaplanowanych działań

Ocenianie projektów :

- samodzielność,
- współpraca w zespole,
- adekwatność treści projektu do sformułowanego tematu i ustalonych celów,
- oryginalność,
- innowacyjność,
- przeprowadzone badania i trafne dowody tych badań,
- właściwa struktura sprawozdania/raportu/karty projektu i jego zawartość merytoryczna,
- sposób prezentacji i inne.

W procesie ustalania kryteriów oceniania powinni brać udział również uczniowie, gdyż wzmacnia to ich poczucie odpowiedzialności i świadomość współdecydowania o ostatecznym kształcie podejmowanej pracy.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Publiczna prezentacja

Publiczna prezentacja jest jednym z ważniejszych etapów projektu gimnazjalnego. Jako końcowe działanie pracy uczniów i nauczyciela, określa ona w istotnym stopniu kierunek ich działań. Daje gimnazjalistom szansę pokazania, czego się nauczyli, co zrobili i co potrafią. Poddanie się tego rodzaju publicznej ocenie jest zazwyczaj ważnym źródłem ich motywacji. Prezentacja ułatwia pracę nauczycielowi, gdyż dyscyplinuje uczniów i zwiększa ich poczucie odpowiedzialności. Zwykle wyzwala też twórczą energię oraz – co bardzo ważne – uczy zachowania w sytuacjach publicznych, często trudnych dla młodych ludzi.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Publiczna prezentacja – efekt pracy uczniów

Projekt może się kończyć „produktem”, czyli materialnym „efektem”, który będzie mógł być łatwo wykorzystywany w czasie końcowego pokazu. Możliwości jest wiele:

- album ilustrowany zdjęciami, wykresami, szkicami, mapkami, relacjami pisemnymi;
- plakat, *collage*, inna forma plastyczna;
- książka, broszura, ulotka, gazetka;
- prezentacja komputerowa;
- prezentacja multimedialna, strona internetowa;
- model zjawiska, makieta z opisem;
- film, nagranie dźwiękowe;
- piknik naukowy i/lub obywatelski;
- relacja z debaty lub publiczna dyskusja;
- szkolna lub międzyszkolna wystawa, festiwal, „targowisko” prac uczniów;
- wspólny raport z przeprowadzonego badania;
- relacja z konferencji naukowej z prezentacjami i warsztatami prowadzonymi przez uczniów;
- przedstawienie teatralne, inscenizacja;
- edukacyjna gra plenerowa (uliczna lub szkolna).

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Publiczne przedstawienie rezultatów projektu edukacyjnego

Jestem kowalem swojego zdrowia

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Publiczne przedstawienie rezultatów projektu edukacyjnego

A to Polska właśnie!

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Publiczne przedstawienie rezultatów projektu edukacyjnego

Uczta olimpijska

Publiczne przedstawienie rezultatów projektu edukacyjnego

Sole wokół nas

Jak ocalić od zapomnienia ginące miejsce?

Gimnazjum w Mucharzu

Celem projektu była dokumentacja miejsca, które już niedługo przykryje tafla sztucznego jeziora na rzece Skawie. Jego bohaterami uczniowie uczynili ludzi, którzy muszą z tego powodu opuścić swoje domy. Realizując projekt, uczniowie fotografowali mieszkańców oraz ich domy przeznaczone do rozbiórki. „Czy Pan, Pani tęskni?” – takie pytanie skierowali do tych, którzy musieli rozstać się ze swoimi domami, ziemią, porzucić ojcowiznę. Autorom projektu udało się również pozyskać stare zdjęcia rodzinne, a w opuszczonych domach znaleźć pamiątki z przeszłości. Młodzi fotoreporterzy zdobywali techniczne szlify u Mikołaja Grynberga, fotografa, który dwukrotnie odwiedził grupę młodych pasjonatów. Wystawa zdjęć z projektu została pokazana m.in. podczas obchodów Dni Ziemi Mucharskiej. Sojusznikami projektu były Urząd Gminy w Mucharzu oraz Gminny Ośrodek Kultury i Czytelnictwa.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Oswoić przestrzeń

Gimnazjum Niepubliczne w Zabierzowie Bocheńskim

Swój projekt uczniowie realizowali pod opieką Małopolskiego Instytutu Kultury i studentów architektury Politechniki Krakowskiej. Zespół z klas II przygotowywał projekt architektoniczny pracowni fizycznej, a z klas III wypracowywał aranżacje przestrzeni przed budynkiem szkoły. Młodzież pod okiem studentów wykonała malowane plansze na placu przed szkołą, pozwalające podczas przerw zagrać w twistera, chińczyka czy poćwiczyć kroki popularnych tańców. Opracowany przez uczniów projekt pracowni przedmiotowej został wysłany na międzynarodowy konkurs architektoniczny, a projekt aranżacji przestrzeni przed budynkiem uczniowie przekazali lokalnym władzom z propozycją realizacji.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Oswoić przestrzeń

Gimnazjum Niepubliczne w Zabierzowie Bocheńskim

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Szlakiem architektury drewnianej Gimnazjum Nr 1 w Tarnowie

Gimnazjaliści z różnych klas realizowali wspólnie projekt międzyprzedmiotowy. Jego celem było poznanie zabytków architektury drewnianej w mieście, a także rozwinięcie umiejętności rozpoznawania stylów architektonicznych. Uczniowie uczyli się, jak wyszukiwać i gromadzić informacje z różnych źródeł. Jednym z zadań było zaplanowanie i przeprowadzenie wycieczki po obiektach architektury drewnianej. Prezentacja projektu odbyła się przed klasami drugimi i podczas szkolnego festiwalu nauki. Uczniowie zorganizowali wystawę prac malarskich, wykonali albumy oraz przygotowali prezentacje multimedialne.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Emisja CO₂, za którą jest odpowiedzialna moja rodzina **Gimnazjum nr 4 w Warszawie**

Uczniowie zainteresowali się dyskusją na temat emisji CO₂ i postanowili policzyć, ile dwutlenku węgla powstaje w elektrowniach przy wytwarzaniu energii potrzebnej dla ich domu w ciągu roku. Ustalili listę odbiorników energii, z jakich korzysta rodzina (oświetlenie, ogrzewanie, transport itd.). Określili ilość energii, jaką te urządzenia pobierają oraz ilość powstałego w wyniku tego CO₂. Ponieważ otrzymane wartości były bardzo duże i trudne do interpretacji, wyprodukowany dwutlenek węgla przedstawili w postaci chmury. Rozmiary tej chmury zaskoczyły uczniów i ich kolegów.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt edukacyjny a projekt EFS

- Nie każdy projekt POKL EFS jest projektem edukacyjnym
- W ramach projektu EFS mogą być realizowane pewne działania mające znamiona projektu edukacyjnego, realizujące jego elementy lub będące projektami edukacyjnymi

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt edukacyjny a projekt EFS

- W ramach projektu EFS mogą być realizowane;

np. zajęcia kształtujące u uczniów
postawy przedsiębiorczości,
aktywności edukacyjnej
i zawodowej

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt edukacyjny a projekt EFS

- np. zajęcia międzyprzedmiotowe wspierające rozwój umiejętności matematyczno-przyrodniczych oraz kompetencji twórczego rozwiązywania problemów

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt edukacyjny a projekt EFS

- W ramach projektu EFS mogą być realizowane;

np. wycieczki międzyprzedmiotowe

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

O czym warto pamiętać

- projekt może być sposobem na osiągnięcie celów zawartych w podstawie programowej;
- tematyka projektów powinna być zaczerpnięta z otaczającej rzeczywistości ucznia;
- stawiamy na samodzielność uczniów w formułowaniu lub doprecyzowaniu tematyki projektu;
- projektujemy realnie – ustalajmy możliwe do realizacji kryteria sukcesu;
- uczmy się krok po kroku - zaczynamy od małego projektu, przechodzimy do dużego w miarę możliwości;
- projekt powinien być dla każdego ucznia – każdy uczeń może wykonać zadanie w zespole projektowym;
- zmieniamy rolę nauczyciela
- proces tworzenia projektu jest tak samo ważny jak efekt końcowy (a może ważniejszy)
- zadbajmy o publiczną prezentację – uczniowie powinni uczyć się jak prezentować w interesujący sposób efekty swojej pracy

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

O czym warto pamiętać

- Nie wykluczajmy nikogo z projektu, dlatego, że czegoś nie wie lub nie potrafi.
- Nie dzielimy uczniów na lepszych lub gorszych.
- Każdy z nas ma prawo do popełniania błędów.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Zapamiętaj!

5. Szczegółowe warunki realizacji projektu edukacyjnego określa dyrektor gimnazjum w porozumieniu z radą pedagogiczną.

**Każda szkoła ma AUTONOMIĘ
w zakresie organizacji pracy
i podawane tutaj przykłady to...
TYLKO przykłady 😊**

Motto końcowe: radość uczenia się

Dziękuję za uwagę 😊

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

